

# RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak dan opoldan.

Naročnina za avstro-ogrske kraje mesečno 2 K, za Nemčijo 2-25 K, za Ameriko 2-75 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati. Tristopna peti-vrstica 26 vin. za enkrat, 12 vin. za dvakrat; večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

23. štev.

V Ljubljani, v torek, dne 16. aprila 1907.

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne posiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Frančiškanske ulice štev. 8/1.

## Volilci II. razreda!

Jutri ste poklicani, da volite svetlovalce v občinski svet ljubljanski. Zopet Vam ponuja vlada-joča stranka svoje kandidate, zahtevaje, da se pokorite povelju. Zopet hoče v mestnem svetu vkle-niti svoje vrste, ker smatra občinski zbor za svojo domeno, ker ne trpi drugega mnenja, ne kritike, ne opozicije. Ljubljanska občina je izročena kliki, ki se ne smatra za eksekutivni organ prebivalstva, temveč si lasti absolutistično gospodstvo. Zlomiti to samovlastnost, je nujno potrebno, da zaveje druga sapa v občinski zbornici, ki oživi zaspano družbo v njej.

### Volilci!

Razumevanja Vaših potreb ne morete pričakovati od omizja, kateremu je življenje ljudstva na pol ali pa popolnoma tuje. Brige za Vaše interese ne čakate od krožka, čegar interesi so ločeni od Vaših kakor hrib od doline.

Odprite torej zdravi opoziciji pot v občinski zastop. Poskrbite, da se sliši v mestni zbornici tudi glas ljudstva. Potrkajte, da se zdrami klka iz svojega dolgoletnega spanja.

### Volilci!

Glasujte jutri za kandidata jugoslovanske socialno-demokracijske stranke:

**dr. Antona Dermota,**

odvetniškega kandidata;

**Etbina Kristana,**

pisatelja.

Samo, ako nastopite složno, nevstrašeno, je mogoče, da pride demokracija tudi v mestno hišo, kjer so doslej skrbno zapirali pred njo. A samo če razbije demokracija zapahe, za katerimi gospoduje bahata, ošabna koterija, doseže prebivalstvo svoje pravice in pride do varstva svojih življenskih interesov.

### Volilci!

Ne ustrašite se groženj! Ne dajte se preslepiti! Pojdite možato na volišče in glasujte za naša kandidata.

### Volilni odbor

jugosl. soc.-dem. stranke.

## Idle.

Korupcije, nepotizma in sinekur pri nas ni, zatrjujejo vedno poklicana in nepoklicana glasila naših občinskih in deželnih korporacij. Človek bi mislil da živimo naravnost v idealnih razmerah, vsak delavec dobi svoj dober kruh, a kdor ne dela, za tega tudi ni jela.

Za danes samo par idiličnih slik iz našega občinskega gospodarstva. Gosp. Peter Graselli, emerit. župan ljubljanski, ravnatelj mestnega užitninskega zakupa in dež odbornik. Z županskega prestola ga je pahnil sedanji župan Hribar; zaradi lenobe in nerednosti ob kritičnih popotresnih časih se mu je izrekla v javni seji občinskega zastopa

graja — a za to so mu dali mastno službo: ravnateljstvo mestnega užitninskega zakupa, za kar vleče menda 6000 K na leto, drugega dela nima, za to so drugi. Ker je vrhutega še dež. odbornik z letnimi užitki 4000 K, vidimo, da se gospodu Petru na stara leta prav dobro godi, dasi ni celo življenje delal nič drugega kakor slabe dovtipe. Ni čudo, da je mož vedno dobre volje, kakor se reče, jovialen starček. C. k. r. gimn. ravnatelj g. Andrej Senekovič. Pripravlja se na odhod iz državne službe in bo dobival kot uradnik šestega činovnega razreda prav lepo pokojnino, takole okrog 6000 K, bržkone še več. S tem se menda da za silo živeti. Toda našemu slavnemu mestnemu zastopu se revež smili, na stare dni ga vendar ne bodo pustili jesti žgance pa kisló zelje. In iskali so in našli so košček dobrega kruha. Možu se obeta ravnateljstvo plinarne z lepo plačico vsaj 4000—5000 K, stanovanjem in drugimi dobrotami. Plinarna je postala, naj se obrača, kakor se hoče, mestno podjetje in g. Senekovič ima dobiti to službo kot bivši mestni svetnik. — Mestnih sinekur ni, a vsa Ljubljana o tem govori. Gosp. r. a. č. nadsvetnik A. Svetek. Državni uradnik sedmega plačilnega razreda, občinski svetnik in vsled tega ob popoldanskih urah pisarniški ravnatelj Mestne hranilnice s skromno nagrado za ta težavni posel samo 2000 K in prav lepim stanovanjem v hranilnični palači za jako neznatno stanarino. Pojde tudi kmalu v pokoj, s prav lepo penzijo kakih 5000—6000 K in bo potem lahko posvečeval ves svoj čas in vse svoje moči Mestni hranilnici, za kar mu bo menda vendar po vsi pravici treba priznati večjo remuneracijo. Za borih 2000 K se vendar ne bo upiral in ubadal na stara leta. Za danes menda zadošča, če je komu premalo in če je v kljub temu še vedno neverjeten Tomaž, mu lahko postrežemo s še drugimi idilami. Seveda si ne domišljujemo, da se bo zaradi pisarjenja nesramnega «Rdečega Praporja» kdo vznemirjal; s suverenskim preziranjem pojdejo preko tega na dnevni red: občinski svet, imenovani gospodje in ljubljanski volilci — toda ne, ti bodo pač zabavljali po svojih ostarjih, volili bodo pa vendar, kakor se jim bo ukazalo z rotovža. Korupcije, nepotizma in sinekur pri nas ni — verjamemo; samo drugače jih je treba imenovati ali pa jih pustiti brez imen — pa jih res ni. Samo še to: radi bi vedeli, čemu naši mladi ljudje po dovršenih studijah ustopajo v deželno ali mestno službo. Menda za to, da za veliko dela dobivajo skromne plače, kajti za lahke službe z lepimi dohodki so namenjeni — državni penzionisti. Toda o tem več drugi pot.

## Hrvatska svoboda.

V Zagrebu, meseca aprila.

Velikansko reklamo je delala hrvatska koalicija, ko je dobila s pomočjo Košutovih uradnikov protimadžaronsko večino v taboru. Ko je nastopila nova vlada, se je razširil po svetu glas, da pride sedaj era prave svobode, kakrsne sploh ni nikjer drugod po Evropi. Sumljivo je bilo to, zakaj novo dobo so hoteli napraviti stari ljudje. Na čelu vlade je vstal ban grof Pejačević, mož, ki se ne more oživetiti v demokratično misljenje. V koaliciji dominira «hrvatska stranka prava», ki je izrasla iz nekdanje obzoraške stranke in starčevičanske stranke. Njena večina je klerikalna. Nekoliko moderno mislečih ljudi je samo v pokretaski stranki, ki je pa

v saboru potlačena precej ob zid. Ta većinoma reakcijska družba je pač znala pobrati nekoliko liberalnih fraz, s katerimi je operirala, dokler ni prišla teorija v stik s praktičnim delom. Seveda ljubi tudi ona svobodo — zase. Ali kadar bi jo bilo treba priznati tudi drugim, se ustraši in tedaj ji je vsako nasilje prav.

Nemožnost naše koalicije se je pokazala v ogrskem državnem zboru. Tam sedi štirideset hrvatskih junakov, katerim se mora sedanja ogrska vlada deloma zahvaliti, da sploh eksistira. Tam sede, gledajo, poslušajo, kako snuje Košutova banda dannadan nove teroristične zakone proti Slovakom, Srbom, Rumunom, seveda tudi proti Hrvatom, živečim na Ogrskem, Bunjevce, Medjimurcem, gledajo kako infamno brutalizira madjarska koalicija vse nemadjarske narodnosti, pa — molče, kakor bi bili gluhi in slepi, po sejah pa stiskajo Košutu, Apponyiju i. t. d. tiste roke, ki bičajo njih brate. Želodec se obrača človeku, ako čita poročila o sejah ogrskega državnega zbora, pa pomisli, da sede tam gori naši ljudje in ne najdejo besedice proti nesramnemu počenjanju madjarskih koalicijskih banditov.

Zadnji čas pa se pojavljajo po hrvatskem časopisju vsak hip glasovi o nameravani združitvi naše koalicije z ostanki nekdanjih madjaronov. Tudi dr. Supilo zagovarja to fuzijo. Zdi se nam, da je vplival budimpeštanski zrak precej slabo na tega moža; odkar datira njegovo debelo prijateljstvo s Košutom, ga je sam oportunistem, samo popriščanje, sama diplomacija, kakor da bil že ves omehkužen. Fuzija resolucionašev z madjaroni bi bila pika za abdikacijo reformne politike. Da bi postali nekdanji Khuenovci naenkrat moderni, zanesljivo svobodomiselní političarji, je popolnoma nemogoče. Ali mogoče in verjetno je, da postanejo tako tudi resolucionisti — Khuenovci.

Čuditi se ne bode treba; saj se pokazuje že sedaj znamenja — kar se godi v Sremu, ni prav za nič boljše, nego je bilo pod Khuenovim režimom. S persekucijami v Sremu si je nakopala nova vlada greh, katerega se nikoli ne opere. Marsikaj, kar počenjajo biriči novega kurza tam doli, je še hujske, nego so bile lopovščine Khuenove dobe. Pjavke, ki se maste od trpljenja sremskega poljedelca, so raztrosile po svetu laž, da je tam gibanje, kakršno je bilo na Rumunskem. To grdobno obrekovanje ni imelo družega namena, kakor pripraviti javno mnenje in opravičiti brutalnosti veleposestnikov, vlado pa pripraviti do tega, da potepta s surovo silo vsako gibanje. Zgodilo se ni v Sremu nič drugega, kakor da so se začeli poljedelski delavci in mali kmetje organizirati ter da niso marali več robotati za nekoliko desetec in požirek žganja. Naša svobodomiselná vlada je bila res takoj pripravljena, pomagati ubogim posestnikom latifundij. Veliki župan Hideghety sploh ne vpraša vlade, kaj sme, kaj ne sme. On vpelje v svoji županiji na lastno pest izjemno stanje, prepove vsak šoh, zapira gostilne, naščuje orožnike na mirne ljudi; vlada na Markovem trgu pa nima dosti moči, da bi pri-jela to Khuenovo kreaturo za ušesa in ji dopovedala, da nismo na Ruskem. Ne; vlada pošilja infanterijo in huzarje v mirne vasi, občinam na vrat, kakor da bi bili pred začetkom vojne; žandarji, ki vidijo to, pandurji in vsi beriči dobe pogum pa razsajajo po Sremu kakor sovražna vojska v premagani deželi. Mirno ljudstvo se naravnost provocira, le da bi se kdo v opravičeni jezi spozabil in da bi imeli žandarji izgovor za streljanje. Tako je bilo v Ljubih v iloškem okraju, kjer so orožniki razganjali šoh po § 2.; spustili so se tudi nad mladino, ki se je zbrala pred cerkvijo, da pleše po starodavni navadi «kolo» ter so suvali s puškami brezobzirno okrog sebe. Ko pa to vse ni dovolj razburilo ljudstva, so vprašali: «Zakaj ne mečete kamenja na nas? Potem gremo takoj iz vasi.» Seveda bi bile počile puške, če bi bil padel le prvi kamen. Pri razpuščanju poljedelskih organizacij gre banda le na denar; v začetku so oro-

**Sodrugji in somišljeniki, spominjajte se volilnega sklada!**

pali vsako organizacijo, ko so pa sodrugi opazili, kaj se godi ter so shranili denar organizacij, so se pa spravili biriči nad posamezne sodruge, pa so jim jemali njih lastni denar. V Čalmu daje pošta časopise žandarjem namesto adresatom. V preganjanju delavcev se odlikujejo tudi menihi nestetih samostanov.

Če ne morejo drugače, jih pa denuncirajo. Krušedolski menihi so nahranili in napojili žandarje — saj v samostanskih kletih Fruške gore ni nikoli pomanjkanja, — potem so šli pijani orožniki na lov in kogar so vjeli, so ga nabili ali pa odpeljali v zapor, ne da bi sami vedeli zakaj.

V Rumi se je zgodilo sledeče: Okrajnemu adjunkturu Surmi je nekdo po noči razbil okna. Žandarji so šli takoj zasledovat predrzne «demonstrante». Ker pa nihče ni videl, kdo je razbil, so si začeli po svoji glavi izmišljevati sumnjivce. V sredo ob 5. uri zjutraj so napravili žandarji in pandurji racijo po mestu. Osumničili so osem ljudi, pa so polovili vse ter so jih odpeljali v žandarsko kasarno. Tam so jim slekli čevlje in nogavice in so jih pretepali po golih podplatih. Ali tej zverjadi tega še ni bilo dovolj. Redovne bestije so prerezale enemu izmed jetnikov Ivanu Habensusu podplat z nožem, posolile so mu rano in tedaj sele so ga pretepali.

Tako se torej brani ustavnost pod novo ero. In zastopniki tega barbaričnega kurza imajo pogum, nastopiti pred narodom kot mesije in reformatorji?

## Politični odsevi.

**Konfisciran zaradi neke prav nedolžne notice** o pripravah za cesarjev prihod v Prago je bil češki «Narodni obzor». Ne sme se pa misliti, da je to kako revolucionarno glasilo, ne, prav krotak meščansko-napreden list je to. List je podal proti konfiskaciji ugovor, svojim čitateljem pa v informacijo napisal v zadnji številki to le: «... ni nas volja, da bi kakemu štreberskemu uradniku pomagali v karijeri s tem, da bi mu dali priitiko, da se odlikuje s posebno gorečnostjo v konfisciranju, za beležili bomo torej prihod cesarja v Prago z eno vrstico in njegov odhod iz Prage tudi z eno samo vrstico? Pač najbolj primeren odgovor na bizantinstvo.

**Svoje posebne kandidate** na Dunaju so nameravali postaviti poljski nacionalisti. To namero so jim preperečili poljski socialisti, ki so na shodu, sklicanem v to svrhu, prodrali s zahtevo, da se naj volilci poljske narodnosti pridružijo socialnim demokratom, kateri program je za vse avstrijske narodnosti najbolj pravičen. — Če že ni umestno, da si postavljajo na Dunaju svoje nacionalne kandidate Čehi, ki jih je tam vsaj desetkrat več nego Poljakov, kaj se naj reče šele k taki poljski nespameti. Ze češki kandidati bodo ostali kot zgolj številni kandidati v manjšini s smešno pičlino številom glasov. — Čudno le, da še dunajskim Slovincem ne pride kaj takega na misel. Kandidata bi imeli prav pripravnega; posestnika in oberlajntanta v evidenci g. Pukla! Toda na Dunaju kandidirajo nemški krščanski socialci in kjer se pokaže nemški krščanski socializem, tam gre do nanj Slovinci kakor muhe na med. Dokaz iz najnovejšega časa: podpiranje krščansko-socialnih kandidatov na Koroškem in ginjivo navdušenje, s katerim s pozdravili Slovinci ustanovitev krščansko-socialne stranke v Trstu. In v kljub temu ostanejo po nagovorih «narodnjakov» prav dobri Slovinci, dočim postanejo delavci, ki se pridružijo sotrpinom tujih narodnosti, narodni izdajalci in menda Neslovinci, kali?

**Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah** „Rdeči Prapor“!

## Razloček?

(Resnični prizor.)

Sobica v bralnem in podpornem društvu v Gorici na Primorskem. Miza na sredi. Dvanajst oseb okrog nje. Pet popov, štirje odvetniki, dva trgovca in en uradnik višje „sorte“. Šest se jih zove klerikalci, šest pa liberalci. Predmet: Kompromis za volilni okraj Gorica — mesto.

Klerikalni prvak (resno): Torej, mi se moramo zediniti.

Liberalci (v koru): Zediniti se moramo.

Klerikalni prvak: Imenovati moramo skupnega kandidata.

Liberalci: Skupnega kandidata moramo imenovati.

Klerikalni prvak: Nastopiti moramo združeni proti Italijanom in socialnim demokratom.

Liberalci: Združeno moramo nastopiti.

Klerikalni prvak: Kandidat mora biti Slovenec.

Liberalci: Slovenec mora biti.

Klerikalni prvak: Kandidat mora biti dober kristjan.

Liberalci: Dober kristjan mora biti.

Klerikalni prvak: Kandidat mora biti pobožen, veren, naroden, ubogljiv.

Liberalci: Dobro, dobro, dobro! (Splošna veselost.)

Klerikalni prvak (začuden): Torej mej nami ni razločka?

Liberalni trgovec: Seveda ne; jaz prodajam mašne bukvice, svete podobice...

Klerikalni prvak (poseže hitro vmes): in podobne nagih žensk! (Kašljanje, pijuvanje, malo zadržanega smeha.)

Liberalni trgovec: Prosim. V cerkvi so tudi Klerikalni prvak: Oh! To je skrunjenje svete cerkve! (Splošno začudenje.)

Liberalci: Gospoda! Tu se gre za skupni interes. Pustimo to.

Klerikalci (v zboru): Interes? To pa ja. Interes je glavna stvar.

Liberalci (ravno tako): Nam je tudi interes glavna stvar.

Klerikalni prvak: Torej smo vsi edini?

Liberalci: Edini smo.

Klerikalni prvak: Na prihodnji seji imenujemo kandidata.

Liberalci: Imenujemo ga.

Klerikalni prvak: Sporazumljenje je doseženo, seje je konec.

Vsi vstanejo in si sežejo v roke. Na ulici se razdele klerikalci na eno stran, liberalci na drugo. Liberalni trgovec pripoveduje svojim somišljenikom: Jaz sem jim pokazal! Vsi gledajo čudno in se razkrope, mej tem ko gre čevljarski vajenec mimo, živčgaje delavsko pesem.

## Domače stvari.

**Par stotisoč bo iztresla radodarna vlada**, da se na ljubljanskem Gradu vse napravi, za kar ga je namenil župan in državnozborski kandidat g. Hribar. Pred vsem seveda imenitna oštarija, ki je je gori res prav treba, in ki jih v Ljubljani skrajno primanjkuje. In da bodo Ljubljancem lažje do speli v novo grajsko restavracijo (kako zveneče ime!), še bolj pa, da pridejo bolj varno doli, jim bo treba napraviti vspenjačo. Vsakih 14 dni se bo že kdo gori peljal, vsak mesec pa kdo doli: In stalo bi tudi le par stotisoč! Rentirala se bo torej imenitno. Drugih potreb pa v Ljubljani itak nimamo, ker nam je Hribar postavil po potresu tako v vsem oziru zglodno mesto, da morejo to zanikati le n kateri nezadovoljneži, menda iz osebnega neprijateljstva do Hribarja, ali kali? Temna in neslavna je tvoja preteklost, o ljubljanski grad, a kako sijajna bodočnost te čaka — če bo namreč g. Hribar izvoljen v državni zbor.

**Sodrug Rajmond Scabar**, kandidat socialno-demokratske stranke v Gorici, ni všeč «Slovenskemu Narodu». Sploh mu niso všeč ljudje, ki niso udje kranjske liberalne stranke. A dočim viha navadno nad socialisti nos, ker nimajo ničesar, je s Scabarjem nezadovoljen, ker ima nekaj. Pa Scabar resnično ni kriv tega; in delavci ne vedo, čemu naj bi mu zamerili, da se jim je pridružil v boju, dasiravno mu tega ne bi bilo treba. «Narod» je vedel včasih marsikaj povedati o idealizmu. Vidi se, da so legli tisti časi z Jurčičem in drugimi v grob. Danes je glasilo ljubljanske buržoazije neumevno, da vstopi človek iz čistega prepričanja v vrste vojskujočega proletarijata. Saj tudi ne pojmi, da se pridružijo delavstvu ljudje, katerim bi bila pri vladajočih razmerah odprta kariera, ako bi hoteli le nekoliko zgrbiti hrbet in le malce potisniti v kot svoje prepričanje. Tolažimo se, da «Narod» še marsičesa ne razume. Pa tudi ni kriv; njegova doba poteka — vanitas vanitatum...

**Revščina v Ljubljani** je bila pred potresom veliko večja, nego je sedaj. Tako je trdil gospod Hribar v polemiki s sodrugom Kočmurjem. To je baje statistično dokazano. Bilo bi prav prijetno, ako bi vedeli, s kakšno statistiko. Naša radovednost je morda grda navada, pa smo že taki; vse hočemo potipati s prstom, kakor Tomaž in v rano, katere ne dotipljemo, ne verujemo. Bolj nego na Hribarjevo statistiko se zanašamo na svoj izkušnjo in ta nam pravi, da je v Ljubljani vedno več revščine. Seveda ne moremo govoriti o tistih krogih, ki so gospodu Hribarju najbolj znani; tam že menda ni revščine. Ali drugo pesem mu bodo zapeli delavci — n. pr. mestni, — uradniki — n. pr. magistratni —, pa učitelji, pa mali obrtniki i. t. d. Če pravi statistika, da zasluži mizar danes nekoliko vinarjev več, kakor pred potresom, da se je «regularno» uradniške plače, da dobi krojač za hlače nekaj več, pravi pa tudi statistika, da s sedanjim večjim zaslužkom dobi manj mesa, jajec, krompirja, solate, da so stanovanja draga kakor na Dunaju, a slabejša kakor na Dunaju, skratka da so manjši dohodki pred potresom pokrivali več potreb in da ostane ob večjih dohodkih izza potresa več potreb nepokritih. In to je revščina. In take revščine je od dne do dne več. Kdor je pa niti ne prizna, od njega ni pričakovati, da bi se trudil kot poslanec, da se jo odpravi ali vsaj oblaži. Ogromna večina ljubljanskega prebivalstva potrebuje zastopnike, ki poznajo to revščino, ki jo priznajo in ki se hočejo boriti proti njej, tudi če bi se morali skrečiti nekateri prepolni možnjički.

**Komu se godi slabo na Gorenjskem**. Proti socialno-demokratskemu, liberalnemu in klerikalnemu kandidatu v radovljiskemu okraju se pojavlja četrti kandidat. Postavila ga je «Edinost» v Trstu in iztaknila ga je na Koroškem. To bi bil torej nekak «vseslovenski» kandidat. Prva misel, ki šine človeku v glavo, je ta: Komu izmed gorenjskih kandidatov se godi tako slabo, da bi se rad obvaroval blamaže? Kar pisari «Edinost» v utemeljitev kandidature gospoda Kobentarja iz Št. Jakoba, je namreč sama prazna slama. Tetka pravi, naj bi se tako zagotovilo koroškim Slovincem en mandat. S Koroškega torej ne more priti famozna ideja, zakaj Grafenauerjevi se delajo, kakor bi imeli zmago že v žepu. Ali je morda tudi to le vpitje, da preženejo svoj strah? To bodi že kakorkoli; na vsak način je neslano, govoriti o «narodni smrti» koroških Slovencev zaradi volitve; če propade Grafenauer, kar je res precej verjetno, tedaj zmaga Kristan in za koroške Slovence bi bilo to v socialnem in v narodnem smislu najboljši uspeh. Če je torej motiv, ki ga navaja «Edinost», ničev, mora biti drug povod, da se priporoča odstop vseh gorenjskih kandidatov v prid Kobentarju. Socialni demokratje nimajo strahu; torej je iskati plašljivce pri liberalcih ali pa pri klerikalcih. Kdo bi se rad iznebil kandidature na lep način?

**Oblastnost naše duhovščine** presega že vse meje. Ne le na vsaki šoli, ne izimši srednjih, je katehet neomejen gospodar, ki se ga vse boji od učencev gori do sicer vsemogočnega gospoda ravnatelja, tudi uradništvo ni varno pred njegovim mogočnim, daleč segajočim uplivom. Očni uradnika za brezverca, ali pa še bolj za socialista, in izgubljen je. Vsi posvetni glavarji mu ne morejo in ne marajo več pomagati. Vse se boji duhovniške maščevalnosti. Zgled: pred kratkim je zagrozil kaplan sodnemu uradniku (juri-stu!): «Jaz bom že poskrbel, da ne boste več dolgo v našem kraju.» Dotični uradnik si je dovolil na volilnem shodu par opazk, ne javnih, o klerikalnem kandidatu. In ta njegova «predzčnost» je ujezila gospoda kaplana tako zelo, da je izrekel navedeno besedo. Skoro ni dvoma, da bo dosegel, kar je zagrozil, ako bo le hotel. Ali pa se bo vsaj uradniku uradoma prav resno na srce položilo, naj se ne meša preveč v politiko. Duhovnik se pa seveda sme v cerkvi in izven cerkve, to je povsod in v vsakem času. Pa se še upajo vabiti uradništvo v svoje vrste!

**Državna zveza zdravniških organizacij** poziva zdravnike, naj glasujejo samo za take kandidate, ki se zavežejo, da bodo podpirali sledeče zahteve: 1. Zdravniški red v smislu načrta, ki je bil že predložen državnemu zboru. 2. Izprememba državnega zdravstvenega zakona iz leta 1870, ustanovitev zdravstvenega ministrstva, času primerna izprememba zakona o nalezljivih boleznih, ureditev zdravniških službenih razmer; 3. zdravnikom prijazno reformo delavskega bolniškega in nezgodnega zavarovanja. — Obžalovati je, da ne pove zveza precizno, kako si misli reformo zavarovanja. Z dosedanjim uredbami tudi delavstvo ni zadovoljno, ali kakor je mogoče reformirati zavarovanje na bolje, se ga tudi lahko reformira uspešno. Na vsak način je treba skrbeti v prvi vrsti zato, da dobi vsak bolnik lahko primerno zdravniško nego in gre se za to, kako se opravi to javno pravico v sklad z opravičenimi eksistentičnimi razmerami zdravnikov. Sicer pa misli o, da bodo zahtevali zdravniki volilci od kandidatov tudi še kaj drugega, ker te zahteve ne izčrpajo vse politike. Zdravniki morajo biti na jasnem, da so tudi oni udje družbe in da je tudi njih usoda odvisna od splošne družabne uredbe. Ako bodo imeli to pred očmi, jim ne bode težko voliti.

**Kakšen namen imajo volitve?** Glede tega vprašanja bi si morali biti na jasnem vsaj ljudje, ki vodijo volilno delo. Pri Slovincih pa žal ni niti toliko politične zrelosti. To opazamo sedaj povsod, kjer so Slovinci v manjšini. V Trstu, v Mariboru, v Gorici, na Furlanskem — povsod postavljajo ali iščejo slovenske kandidate, dasiravno dobro vedo, da ne morejo zmagati. Pravijo, da hočejo dokazati obstanek slovenske narodnosti. Sredstvo, ki so si ga izbrali, je seveda zelo nepripravno; pa je tudi čisto neumestno. Obstane slovenske narodnosti je pač treba dokazati drugače, pokazati se ga pa ne bi imelo samo tisti dan, ko so volitve. Glede teh je pa pač za vsako absolutno manjšino le vprašanje, kateri tistih kandidatov, ki morajo zmagati, je najspretnější za manjšino. V vseh omenjenih krogih kandidirajo socialni demokratje in niti hip se ne more dvomiti, da je za Slovence bolj koristno, če zmaga v Mariboru Resel, kakor če bi zmagal Wastian; in ravno tako je v drugih okrajih. Volitve niso afirmacija, temveč pač volitve. Naši nacionalisti pa se tega ne razumejo.

**Mariborski Slovinci** so sklenili, da ne postavijo za državnozborske volitve lastnega kandidata, temveč da glasujejo pri prvi volitvi za sodruga Resla. Klerikalni Slovinci baje niso zadovoljni s tem skepom, ter hočejo glasovati za krščansko-socialnega. To se pravi: Klerikalci bi radi indirektno pomagali Vsenemcu Wastianu do zmage, kajti da ne more biti v Mariboru izvoljen krščanski sociallec, vé vsak otrok.

**Deželni predsednik gospod Schwarz** se je vrnil z Dunaja v Ljubljano. Kaj je prinesel seboj, se še ne ve. Pa bi bilo vendar dobro izvedeti vsaj

eno: Ali se skliče kranjski deželni zbor ali ne? Ponavljamo, kar smo rekli že večkrat: Vlada je dolžna, da ga skliče. Ako ne funkcionira, se ga lahko razpusti, pa naj odloči ljudstvo. Ali puščati deželne interese tako v nemar, da se ne more rešiti niti najnujnejših vprašanj, je škandal, pa še velik. Torej — izvršiti dolžnost!

**V goriški okolici** pridobiva kandidatura sodruha Milosta od dne do dne več tal in resnosti. Klerikalci in liberalci so zmrveni. Končno so tudi „naprednjaki“ postavili kandidata v osebi sodnika Gabrijelčiča. Dva sodnika proti sodruhu Milostu... Zdi se, da bodeta obsojena.

**O zmagi slovenskega kandidata v tržaški okolici** ni dvomiti, pravi „Edinost“. To je tako resnično, da ne pokazuje la konstelacija prav nobene modrosti. To prorokuje lahko vsak otrok. Ali drugo je vprašanje, kateri slovenski kandidat zmaga? Vsa znamenja kažejo, da se ne piše Rybař, ampak Anton Jernejčič.

**Tržaški narodnjaki** so postavili v mestu sledeče kandidate: Za 1. okraj profesor Matko Mandič, za 2. okraj dr. Gustav Gregorin, za 3. okraj Josip Ulčakar, za 4. okraj dr. E. Slavik. Pa imajo smolo: Ulčakar je takoj odpovedal in iskati morajo družega, ki bi se žrtvoval za komedijo.

**Italijanski nacionalisti v Trstu** kandidirajo: Za 1. okraj inženier A. Menessini; za 2. okraj dr. Pitacco; za 3. okraj A. Mazorana; za 4. okraj A. Ziliotto, župan iz Zadra. Tržaški socialisti obeh narodnosti bodo že poskrbeli, da ne bode treba nacionalistom prevzeti preveč parlamentarnih bremen. — V okolici kandidira v lastnem imenu Velicogna-Velikonja. Cisto po nepotrebnem.

## Po volitvi v tretjem razredu.

Liberalci so «zmagali». In morda poskusijo v «Narodu» z baharijo. Ali od srca jim ne pride noben vrisk, kajti njih klavrna «zmaga» je teman memento za državnozborsko volitev. Kako, gospoda, se vam bode godilo tam?

566 glasov je dobil najsrečnejši izmed liberalnih kandidatov, gospod Mali. Za Kozaka jih je bilo oddanih 560, za Zirkelbacha 542. Proti njim sta dobila socialna demokrata Kristan in dr. Dermota 327 odnosno 321 in celo sodrug Mlinar, ki ni bil začetkoma niti kandidiran, še 445 glasov. Za socialne demokrate pomeni ta uspeh velikanski napredek, kajti tretji zbor je še privilegirana kurija, iz katere so glavni bataljoni naše armade izključeni. Liberalcem pa bi moral biti tretji razred najmočnejša opora, a tu se je zgodilo, da so se jim prav pošteno tresle blačice spricho socialno demokratičnega naslova; in še tukaj so zmagali samo s pomočjo pooblastil, katera so lovili že dva meseca in katerih so mnogo dobili s sredstvi, o katerih se že še natančneje pomenimo. Toliko pa bodi liberalnim agitatorjem na tem mestu povedano, da socialna demokracija kratko malo ne bode trpela tiste brezobraznosti, s katero so nastopali mnogi izmed njih. Kar se tiče raznih praktik, se bode govorilo o njih pa tudi še na drugem mestu.

Na veliki boben je bil «Slovenski Narod» v soboto; slikal je liberalcem nevarnost v najtemnejših barvah; lagal je o socialistično-klerikalnem kompromisu; pozival je svoje zveste s solzami v peresu, naj pridejo do zadnjega moža na volišče. In zadnji mož jim je z nešetimi pooblastili vred spravil 566 glasov vkup. Zares dovolj povoda, da si raztrgajo plašče in posujejo glavo s pepelom. Ako jih v privilegiranim razredu izmed 2490 ne najdejo več, ki bi jih hoteli rešiti v največji nevarnosti, tedaj jim gre pač zadnji up po vodi — naj jadrajo za njim.

Mogoče, da bodo skušali to klavarno rešitev s stilističnimi praktikami izpremeniti v slavno zmago. Številke so slavi sovražne in menda gospod župan Hribar sam ne bode verjel, da so prišli njegovi zvestovdani kot Cezarji v občinsko zbornico. Zaboga! Njih uspeh je v naravnosti — «Narod» joka in stoka — in vse tarnanje, vsa agitacija, vsi flakerji, vse intrige in praktike ne spravijo več kakor 22 odstotkov volilcev za njih veljake na bojišče! To se pravi: Izmed skoro 80 odstotkov jih glasuje dvanajst naravnost proti njim, in nad 65 odstotkov ostane mirno doma, pa si misli — v najboljšem slučaju: Kaj mi mar? Naj propadejo; jaz jim ne grem pomagat. In nedvomno jih je med njimi dovolj, ki si mislijo še več: «Naj propadejo, veselilo me bode.» In to je preklicano žalostna prognoza za 14. maja, ko bode volila vojska, v kateri nima liberalizem nobene zaslonbe. Ako bi bili klerikalci glasovali za naše kandidate, bi bili liberalci že danes poraženi.

Socialna demokracija pa je na svoj uspeh lahko ponosna. Kajti današnja volitev je dokazala, da napreduje tudi tam, kjer ji je prediranje najtežavnejše. Od zadnje občinske volitve, katere se je udeležila socialno-demokratična stranka, so se njeni glasovi v tretjem razredu podvojili. To je ne le časten uspeh, ampak tudi veselo znamenje, da se dani. Naša pot vodi navzgor. Pogumno dalje — pa pridemo na vrh.

## Najnovejše vesti.

**Gibanje ljubljanskih mizarjev.** Pri današnjem pogajanju se je poleg večerašnjih koncesij dogladilo, da se skrajša delavni čas ob sobotah za pol ure. Z ozirom na položaj trdke napram drugim podjetnikom so delavci sprejeli ponudbo.

\* \* \*

**Budimpešta, 15. aprila.** Časopisje se izraža jako povoljno o stanju nagodbentih pogajanj. «Pester Lloyd» označuje nagodbo za gotovo stvar. «Pesti Hirlap» poroča, da sta se obe vladi zedinili glede bistvenih pogojev nagodbe, ki pa se objavijo šele po sklicanju avstrijskega parlameta. Glavna točka po mnenju tega lista je preferenčna pogodba, ki jo skleneta Cislitvanska in Ogrska po 1917, v smislu katere se določa carina na medsebojni promet, v višini 30% one na vnanji promet. Trgovske pogodbe z inozemstvom sklepa skupno za obe državi vnanji minister, vendar se inartikulirajo kot samostojne avstr. in ogrske pogodbe. Bančno vprašanje ni stalo na dnevnem redu.

**Bochum, 15. aprila.** Mednarodni odbor rudarjev je sklenil predlagati mednarodnemu kongresu rudarjev, ki se snide 13. septembra v Solnogradu, da zavzame stališče za svetovni mir in da se izreče za neizvršitev premogovih naročil v slučaju vojne.

**Praga, 15. aprila.** V sled cesarjevega prihoda borza zaprta; nadvojvoda Francišek Ferdinand pride v sredo.

**Praga, 15. aprila.** Pri firmi Pick v Nachodu štrajka 300 tekstilnih delavcev, pri firmi Pentlaž & Fröblich v Vel. Požiču 590 delavcev, ne da bi se kalil mir. Med delavstvom in firmo Mauther v Nachodu se vrše pogajanja, ki so privedla do popolnega sporazuma izimši točko glede splošnega zvišanja mazde.

**Vajda Hunyad, 15. aprila.** Na letni semenj došle Romune, ki so nosili romunska znamenja, je pozval mestni glavar, naj jih odstranijo. Dva mladeniča sta pozvala ljudstvo, naj ne sluša, ter so ju zaprli. Množica, ki je štela do 800 oseb, je hotela naskočiti glavarstvo, pa jo je razkropila žandarmerija. Pozneje so Romuni ubili v gostilni Italijana Tullija, ki je zastopal Madjare. Ubijalce so prijeli.

**Firenca, 14. aprila.** Socialist Giuseppe Peaseeti je bil pri dopolnilni volitvi izvoljen proti kandidatu združenih klerikalcev Emilio Farina. Po končani volitvi je bila impozantna demonstracija proti klerikalizmu.

**Petrograd, 14. aprila.** V smislu zadnjega Stolipinovega pisma Goldinu so včeraj zabranili časnikarjem vstop k odsekovim sejam. Odbor ruskih časnikarjev je vložil skupen protest proti tej odredbi Stolipinovi.

**Petrograd, 15. aprila.** Odsek dume je izdelal interpelacijo na notr. ministra, v kateri se pritožuje nad prekoračenjem narodne oblasti s strani moskovskega gen. gubernatorja Hörschelmana.

**Petrograd, 15. aprila.** Število štrajkujočih je naraslo na 7000. Na Kaspiškem morju spremljajo vojne ladje zasebne parnike.

**Moskva, 15. aprila.** Na Kazanski železnici je blizu Sokolnikov zadel osebni vlak ob tovorni vlak. 27 voz je razrušenih, 2 osebi ubiti.

**Varšava, 15. aprila.** Vojno sodišče je obsodilo dve osebi na smrt.

**New-York, 15. aprila.** «Standard Oil Company» je bila tožena, da je počkupila železniške družbo, in tako dobila znižan tarif za prevoz petroleja iz države Indiana, pa je bila obsojena na globo, ki lahko iznaša 1.250.000 do 137 milijonov. V kratkem bodo podobni procesi proti trustom v Novem Yorku, v San Luigi in v San Paolo.

## Socialni pregled.

**Bojkot pred sodiščem.** Meseca marca 1904 so zahtevali pekovski pomočniki mesta K. na Nemškem, naj jim mojstri odslej plačujejo vrednost hrane in stanovanja na teden po 12 mark in da odpade mezda v obliki dejanja hrane in stanovanja. Ker se delodajalci temu niso podvrgli, so stopili pekovski pomočniki v štrajk ter je njih vodstvo pozivljalo po časopisih in okrožnicah prebivalstvo, naj podpira stremljenje pomočnikov in ne kupuje kruha in peciva pri onih mojstrih, ki niso sprejeli zahtev pekovskih pomočnikov. — V sled napovedanega bojkota so trpela posamezna podjetja precejšnjo škodo ter so nekatera od njih tožila vodstvo

štrajkujočih pekovskih pomočnikov na odškodnino. Tožba pa je bila zavržena v vseh instancah ter je izrekla državna sodnija, zavračuje revizijo. Res je, da je obrt tudi na sebi pravno dobro, ki se ima ščititi po zakonodajstvu, torej imajo imetniki dotičnih obrti tudi pravico zahtevati odškodnino. Ali škodujoče dejanje ni vsako, posebno ne ono, ki je izraz splošne in špecijske obrtne svobode dejanja in med taka dejanja spada tudi pravica delavcev, družiti se in vršiti vsa ona dejanja, da skupne interese tudi dosežejo. Zaraditega se je morala sodnija le vprašati, ali je prestopila zveza pekovskih pomočnikov dovoljene meje ali ne. Bojkotovanje obrtnikov po delavskih zvezah pa se ne more kar tako meni nič tebi nič prepovedati. Bojkot je tajno sredstvo kakor štrajk ter ima le drugo smer, dočim štrajk prepoveduje produkcijo, prepoveduje bojkot promet. Ne smejo se pa načeloma bojkot in štrajk presojeti različno. Kakor imajo pomočniki pravico družiti se in proglasiti štrajk, tako se mora priznati pravico delodajalcev, odslavljanje delavcev. Kakor sme delodajalec odpustiti delavce, ki se mu ne pokore, tako sme tudi zveza delavcev izključiti one delavce, ki se ne podvržejo disciplini, dokler se je posluževala zveza pekovskih pomočnikov le dovoljenih sredstev, t. j. izključila iz svoje zveze one delavce, ki niso izvajali štrajka in bojkota, tako je imela ta zveza tudi pravico obrniti se na občinstvo, naj stoji na strani, kar je splošno socialnega pomena. Ako bi se smelo zavirati take pojave bojkota, potem bi se sploh moralo prepovedati tudi tvornicam in trgovcem, da bi se ne smeli obračati na občinstvo ter opozarjati na posebne koristi, katere dobivajo odjemalci vsled naročanja pri takšnih tvornicah in ne pri malem obrtniku ali pa pri različnih gospodarskih organizacijah. — Pri presoji te stvari je načelno, merodajno vprašanje ali se je dovoljene meje bojkota in štrajka prestopilo z nastvom ali pa z zvinitimi sredstvi. Kakor hitro se teh ne opravlja, je očitno in lojalno napovedan bojkot v dosego gospodarskih svrh dovoljen. (Razsodba opr. št. IV. 497/5 od 12./7. 1906.) Dr. Henrik Tuma.

**Mezde v Avstriji.** Izdaja angleškega trgovskega ministrstva, ki so glasoviti zaradi njih zanesljivosti, obsegajo v letniku 1903 raziskavo o mezdah in življenskih razmerah industrialnih delavcev raznih dežel. Ob enakih strokah in približno enaki kvalifikaciji pokazuje primera tedenske mezde sledeči rezultat:

delavec	na teden		
	dobi mezde	izda za hrano	ostane za druge potrebščine
amerikanski	48.38	17.66	28.72
angleški	33.82	15.64	18.20
francoski	25.45	12.00	13.97
belgijski	22.42	11.48	11.58
švicarski	21.66	10.84	9.66
avstro ogrski	11.90	7.32	4.58

Med imenovanimi industrijskimi državami je torej Avstro-Ogrska tipična država stradanja; ob najnižjih mezdah so sorazmerno najvišje cene živil.

**Zvezni zbor lesnih delavcev**, ki je bil začetkom aprila na Dunaju, je sprejel več važnih predlogov, izmed katerih objavljamo sledeče:

**Doneski:** Drugi in četrti razred se odpravi, pa se vpelje za moške ude enoten donesek po 30 vin. na teden. Za bolniško doklado je donesek prostovoljen in znaša po 12 vin. na teden za moške ude. Za ženske ude se odpravi drugi razred; enotni donesek znaša 20 vin. na teden. Za delegacije plačuje vsak ud po 10 vin. na četrt leta.

**Podpora brezposelnim.** Vsak možki ud dobi v slučaju brezposelnosti po preteku 52 tednov za 5 tednov po 10 kron, po 156 tednov za 6 tednov po 12 kron, po 260 tednov za 7 tednov po 14 kron podpore. Ženske dobe polovično podporo. Pravico do podpore se dobi tri dni izza naznanila o brezposelnosti.

**Potovalna podpora.** Moški udje dobe na potu, kadar iščejo dela, podporo po 52 tednih dnevno K 1.42 do zneska 50 K po 156 » » » 1.71 » » 72 » po 260 » » » 2.00 » » 98 »

Kdor se pelje po železnici nad 400 kilometrov dobi na svojem cilju 4 krone. Kdor je redno 52 tednov vplačeval, dobi podporo za bivanje na Dunaju po 3 krone, v deželnih glavnih mestih po 2 kroni, v mestih z več kakor 15.000 prebivalci po 1 krono. Udje, ki morajo odpotovati zaradi plačilnega gibanja, dobe tudi po 13 tednih potovalno podporo. Pomočniki, ki so pristopili 4 tedne izza osvoboditne zvezi, dobe podporo brez karene dobe.

**Lokalna podpora.** Udje, ki so 6 mesecev, pa še ne 12 mesecev pri zvezi, dobe, ako potujejo, pri vsaki izplačevalnici potovalne podpore po 60 vinarjev. Ako se oglašujejo pri dveh izplačevalnicah v enem dnevu, dobe pri drugi samo 40 vin.

**Stroški za volitve.** Udje, ki imajo družino ter so 52 tednov vplačevali, dobe, ako se morajo preseliti v drug kraj, ki je nad 20 kilometrov oddaljen, polovico stroškov, ki pa ne sme iznašati iznad 40 kron tekom dveh let.

**Podpora na orožnih vajah.** Udje, ki so redno vplačali 52 tedenskih doneskov, dobe na orožnih vajah 10 K podpore.

**Bolniška podpora.** Vsak možki od prvega razreda dobi v slučaju bolezni ali nezgode od dne, ko je naznanil bolezen.

po 52 tednih 84 dni po K —90  
 » 156 » 84 » » » 1.—  
 » 260 » 100 » » » 1.— enkrat  
 tekom 12 mesecev.

Zenski udje dobe

po 52 tednih 84 dni po 50 vin.  
 » 156 » 84 » » » 55 »  
 » 260 » 100 » » » 55 »

V slučaju poroda dobe 5 K podpore in do štirih tednov bolniško podporo.

Pogrebni donesek iznaša za moške po 52 tednih 40 K, po 156 tednih 50 K, po 260 tednih 60 K, za ženske 30, 36 oziroma 40 kron.

V obrambni sklad vplačuje moški ud 10, ženska 5 vinarjev na teden. Iz tega sklada dobi vsaki ud v slučaju plačilnega gibanja, masreglovanja ali podjetniškega izključenja

po 13 tednih 6 K na teden 1.— K na dan

» 52 » 8 » » » 1.33 » » »  
 » 2 letih 9 » » » 1.50 » » »  
 » 3 » 10 » » » 1.66 » » »  
 » 4 » 11 » » » 1.83 » » »  
 » 5 » 12 » » » 2.— » » »

Za ženske ude so polovični zneski.

Kdor izgubi delo vsled organizacijskega delovanja, dobi posebno podporo do viška zadnje mezde.

V vsakem kraju, kjer je podružnica ali vplačevalnica zveze, se ustanovi mestni obrambni sklad.

## Po zaključku lista.

**Beljak**, 16. aprila. Tukajšnji ravnatelj drž. železnice Proske, pojde v pokoj. Na njegovo mesto pride predstojnik administrativnega odseka dr. Speil.

**Prag**, 16. aprila. Mesto kljub dežju polno gostov. Dvorski vlak se pripeljal ob 4 in 7 min. Cesarja spremljata gen. adjutant grof Paar in Bolfras, ministri Beck, Pacak, Prade in namestnik Coudenhove. Cesar pristopi najprej deželnemu maršalu Lobkovicu, potem odgovarja bivš. ministra Rando, trg. ministra Forta, sodnega predsednika Veselyja. Župan dr. Gros pozdravi cesarja v obeh jezikih in naglašta stremjenje po enakopravnosti obeh narodov. Cesar odgovori češko in nemško; naglašta, da je rad prišel po davni želji na staroslavne Hradčane; velike naloge v gospodarstvu velikega mesta zahtevajo složno sodelovanje vseh prebivalcev; »naj tvorite mir in sloge obeh v moji ljubljeni kraljevini Češki bivajočih narodov, v temeljnih na spoštovanju zakona in vzajemnem čistanju začetek srečne bodočnosti« (Slava klici). Cesar poda županu roko, nagovori več dostojanstvenikov, ogleda častno stotnijo, potem se odpelje po mestu, kjer so špalijski društva, šolska mladina i. t. d. na Hradčane.

**Trst**, 15. aprila. Seismograf zaznamuje katastrofalen potres, čegar središče je oddaljeno do 800 kilometrov.

**Berolin**, 15. aprila. Auerjevega pogreba se je udeležilo 50.000 ljudi.

**Budimpešta**, 16. aprila. Nekatera nagodbena vprašanja so še ravno tako težavna, kakor v začetku, tako železniški tarifi in žel. zveze. Koncem tedna pojde Derschatta v Budimpešto, da se pogovori s Košutom.

**Budimpešta**, 16. aprila. Snoči je podal Košut v neodvisni stranki izjavo, da dela vlada na to, da se leta 1917 res postavi colninske mejnike. O vprašanju banke se ni reklo pri pogajanjih se besedice.

**Lieges**, 16. aprila. Socialisti pripravljajo protest proti kraljevi naredbi, ki je razveljavila zakon o delu v rudnikih. Pri ljudskem glasovanju o osemurnem rudniškem delu je glasovalo 32.000 za, 210 proti, 400 glasovnic je bilo praznih.

**Dunaj**, 16. aprila. Vreme za Štajersko, Kranjsko, Korosko in Primorsko: Večinoma mračno, deževno, zmerni vetrovi, blago, polagoma se izjasni.

**Zaveden delavec**

in

**prijatelj delavstva**

ne pije

**Koslerjevega piva!**

## Naročajte edino slovensko revijo Naši Zapiski.

Naročnina:

Za celo leto K 3, za pola leta K 1.50, za četrt leta 80 h, posamezne številke 50 h.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani.

V založbi „Naših Zapisnikov“ se še dobe:

8. številka tretjega letnika: **Nekaj kulturnih zavodov slovenskih**, po 24 vin.

10. in 11. številka tretjega letnika: **Prešernov spomenik**, obsejajoča 48 strani, z lepim ovitkom; za naročnike po 50 vin., sicer franko 80 vin.

**Drama Prešernovega duševnega življenja**, predavanje g. dr. Ivana Prijateljja ob odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani, po 40 vin. pri upravnstvu „Naših Zapiskov“ v Ljubljani.

I. S. Machar: **Magdalena**, povest v verzih; poslovenil A. Dermota, po 2 K.

Abditus: **Občina in socializem**, 70 vin.

P. Mihalek: **Iz nižin življenja**, 1 K.

Za agitacijo pripravne so brošurice:

**Program socialne demokracije**, po 4 vin., po pošti 8 vin.

**Zvišanje duhovskih plač**, po 10 vin., po pošti 14 vin.

Ako se jih naroči več, se dovoljuje popust po dogovoru.

„Rdeči Prapor“ izvod po 10 v se dobiva v Ljubljani v tobakarnah: Blaž, Dunajska cesta; Franzot, drž. kolodvor, Spod. Šiška; Kušer, Sv. Petra cesta; Pichler, Kongresni trg št. 3; Svatek, Glavni trg Šešark, Selenburgove ulice; Velkavrh, Sv. Jakoba trg Kleinstein, Jurčičev trg; Dolenc, Kolodvorske ulice, številka 27; Sušnik, Rimska cesta 24; Ušeničnik, Židovske ulice 1. — **Kranj**: Karol Florian, knjigarna. — **Jesenice**: Jakob Mesar št. 101. — **Trst**: Lavrenčić, Piazza Caserma; Hreščijek, Campo Belvedere. — **Gorica**: Krebelj Peter, Kapucinske ulice št. 1. — **Reka**: Ricardo Camera, Corso 16.



*Potniki v Ameriko  
 Mater! želijo dobro, po ceni in  
 xanesljivo potovati naj se obrnejo  
 na  
 Simona Šmetetza  
 v Ljubljani Kolodvorske ulice 29.  
 Vsakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.*

## „RDEČI PRAPOR“

je najradikalnejše slovensko glasilo, nujno potrebno vsakemu volilcu in vsakomur, ki hoče biti objektivno informiran o do-

mači in splošni politiki. „RDEČI PRAPOR“ je najmodernejši slovenski list, ki ne bi smel manjkati v nobenem bralnem društvu ali čitalnici ter napredni hiši.

Priporočajte „Rdeči Prapor“ povsod!

## Kaj hočejo socialni demokratije

ali program socialno-demokratske stranke.

Dolžnost vsakogar, ki se zanima za politično življenje, je, da se seznanja s težnjami in zahtevami socialne demokracije. Cena brošure, ki obsega tudi narodnostni program avstrijske socialne demokracije 4 v, po pošti 8 v.

Naroča se je pri upravnstvu

„RDECEGA PRAPORA“.

## Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do najmoderneje oblike. Ker je bogato založena z modernimi črkami in okraski ter opremljena z najnovejšimi stroji in električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje, cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošurice, cirkularje, reklamne liste, lepake, opomine, vabila, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadržne knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste, vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno. V isti založbi je izšla tudi času primerna knjižica v drugi, pomnoženi izdaji

**Novi državnozbornski volilni red.**

## Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

2 52—37

priporoča svoje

**izborno pivo v sodcih in v steklenicah.**

Telefon št. 187.

Zaloga v Spodnji Šiški.

Telefon št. 187.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.